

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย ได้ข้อสรุป พร้อมทั้งการอภิปรายและข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวม และรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่มีขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 142 คน ครูที่ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 142 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 142 คน รวมทั้งสิ้น 426 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจ รายการ(Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 จังหวัดสกลนคร จากนั้นก็นำหนังสือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 ไปยังผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและรับคืนด้วยตนเองตามเวลาที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้มานั้นถูกนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ t - test (Independent) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดของโรงเรียน และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยในกรณีที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี S (S - Method) ของเซฟเฟ้ (Scheffe')

4.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละและเขียนบรรยายข้อมูลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียน 1 - 300 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียง

ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้านแรก คือ ด้านงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาและด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานประสานราชการกับ เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ด้านการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนศร เขต 3 ด้านการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การติดต่อประสานงานและวางแผน ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้องค์กรภายนอกใช้บริการด้านอาคาร สถานที่ สนามของโรงเรียนและ การให้ความสำคัญ และตระหนักถึงการบริการแก่ชุมชนซึ่ง ถือว่าเป็นหน้าที่และเป็นงานที่ต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต ให้แก่ประชาชนในชุมชน การจัดให้มีการอบรมด้านการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจและ ความถนัดแก่ชุมชนและการให้ความร่วมมือในด้านการจัดแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชน อยู่ในระดับ น้อย 1 ข้อ คือ การมีโครงการและกิจกรรมพัฒนาชุมชน

2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนศร เขต 3 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การ เข้าร่วมงานหรือกิจกรรมของบุคคล กลุ่มบุคคลในชุมชนตามคำเชิญหรือโอกาสที่เหมาะสม การเข้าประชุมกับชุมชนหรือปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงานหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ของ ชุมชนการร่วมมือกับชุมชนพิจารณาข้อมูลของชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางในการสร้างความ ร่วมมือและการเข้าร่วมงาน หรือกิจกรรมของกลุ่ม ชมรม สมาคมฯ ตามคำเชิญ หรือโอกาส ที่เหมาะสม การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประเพณี และวัฒนธรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

2.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนศร

เขต 3 ด้านงานการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมบริการด้านสุขภาพอนามัยโดยมีการบันทึกข้อมูลระเบียบสุขภาพของนักเรียนทุกคนเป็นปัจจุบันการสร้างความร่วมมือของครูกับชุมชนในการสอดคล้องดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและการประสานงานกับบุคคลในชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ติดตามแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

2.5 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การจัดทำรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครองได้รับทราบการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในทางที่สร้างสรรค์ และเกิดประโยชน์และ การพบปะเยี่ยมเยียนนักเรียน ผู้ปกครอง หรือประชาชนในเขตให้บริการตามวาระที่เหมาะสม

2.6 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในโรงเรียนการให้ชุมชนเข้าร่วมและปรึกษาหารือการวางแผนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการ ระยะเวลาในการจัดทำโครงการ หรือแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

2.7 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านงานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ โรงเรียนให้การสนับสนุนบุคลากรที่จะดำเนินการพัฒนางานวิชาการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และการจัดให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับชุมชนบุคคลและหน่วยงานอื่นในการระดม

ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ โรงเรียนได้มีการวางแผนและติดต่อประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งภายในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น การสนับสนุนโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดประชุมร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่นและการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

3.1 โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้านแรก คือ ด้านงานส่งเสริมงานกิจการ นักเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย และด้านงานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ด้านแรก คือ การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และด้านงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านงานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และด้านการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

3.2 โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมและการประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยโดย

รวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การติดต่อประสานงานและวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้องค์กรภายนอกใช้บริการด้านอาคารสถานที่ สนามของโรงเรียน การให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตให้แก่ประชาชนในชุมชน การจัดให้มีการอบรมด้านการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดแก่ชุมชนและการให้ความร่วมมือในด้านการจัดแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนส่วน โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมและการประสานงานการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การติดต่อประสานงานและวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การติดต่อประสานงานและวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้ความสำคัญและตระหนักถึงการบริการแก่ชุมชนซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่และเป็นงานที่ต่อเนื่อง การเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตให้แก่ประชาชนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง การให้ความร่วมมือในด้านการจัดแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชน อยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดให้มีการอบรมด้านอาชีพ ความรู้อื่น ๆ แก่ประชาชนในชุมชน การสนับสนุนให้ครูและนักเรียนออกไปร่วมเป็นวิทยากร การเป็นผู้นำ และการให้ความร่วมมือ และการมีโครงการและกิจกรรมพัฒนาชุมชน

3.3 โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมของบุคคล กลุ่มบุคคลในชุมชนตามคำเชิญหรือโอกาสที่เหมาะสม การเข้าประชุมกับชุมชนหรือปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงานหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การเข้าร่วมงาน หรือกิจกรรมของกลุ่ม ชมรม สมาคมฯ ตามคำเชิญ หรือโอกาสที่เหมาะสม และการเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประเพณีและวัฒนธรรมที่ชุมชนจัดขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ การประสานงานกับ

บุคคลในชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ติดตามแก้ปัญหาพร้อมกันและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ส่วน โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การร่วมมือกับชุมชนพิจารณาข้อมูลของชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางในการสร้างความร่วมมือ การเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมของบุคคล กลุ่มบุคคลในชุมชนตามคำเชิญหรือ โอกาสที่เหมาะสม การเข้าประชุมกับชุมชนหรือปรึกษาหารือวางแผนการดำเนินงานหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และการประชาสัมพันธ์ขอรับการสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชน ภาค รัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ การจัดบุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนตามโอกาสที่เหมาะสม

3.4 โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมงาน กิจกรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมบริการด้านสุขภาพอนามัย โดยมีการบันทึกข้อมูลระดับสุขภาพของนักเรียนทุกคนเป็นปัจจุบัน การสร้างความร่วมมือของครูกับชุมชนในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และการประสานงานกับบุคคลในชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ติดตามแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ส่วน โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมงาน กิจกรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมบริการด้านสุขภาพอนามัย โดยมีการบันทึกข้อมูลระดับสุขภาพของนักเรียนทุกคนเป็นปัจจุบัน การสร้างความร่วมมือของครูกับชุมชนในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนแก่ผู้ปกครอง การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การมีส่วนร่วมของครู นักเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมส่งเสริม

นักเรียนผู้ประพฤติดี การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ระเบียบและแนวปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ให้ชุมชนทราบ โรงเรียนจัดกิจกรรมบริการแนะแนวแก่นักเรียนและผู้ปกครอง

3.5 โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ การจัดทำรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครอง ได้รับทราบ อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในทางที่สร้างสรรค์ และเกิดประโยชน์ การพบปะเยี่ยมเยียนนักเรียน ผู้ปกครอง หรือประชาชนในเขตให้บริการตามวาระที่เหมาะสม และ การเผยแพร่ข่าวสาร และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามหอกระจายข่าวส่วนโรงเรียน ขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การพบปะเยี่ยมเยียนนักเรียน ผู้ปกครอง หรือประชาชนในเขตให้บริการตามวาระที่เหมาะสม การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในทางที่สร้างสรรค์ และเกิดประโยชน์ การจัดทำรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครองได้รับทราบ การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายและความก้าวหน้าของ โรงเรียน การจัดระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน การเผยแพร่ระเบียบ ข่าวสารใหม่ ๆ ด้านการจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบ และการสรุปผลงานประจำปีเสนอผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับทราบต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียน

3.6 โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในโรงเรียน และการแสวงหาความร่วมมือและช่วยเหลือด้านแรงงานใน

การปรับปรุงซ่อมแซมโรงเรียนและด้านอื่น ๆ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านนโยบายและกำหนดงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเลือกตัวแทนที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการระยะเวลาในการจัดทำโครงการ หรือแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ การเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในโรงเรียน การให้ชุมชนเข้าร่วมและปรึกษาหารือการวางแผนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเชิญประชาชนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การแสวงหาความร่วมมือและช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน การกำหนดให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนตามโอกาสที่เหมาะสม การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการระยะเวลาในการจัดทำโครงการ หรือแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน การให้ชุมชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน การแสวงหาความร่วมมือและช่วยเหลือด้านแรงงานในการปรับปรุงซ่อมแซมโรงเรียนและด้านอื่น ๆ และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านนโยบายและกำหนดงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเลือกตัวแทนที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

3.7 โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ โรงเรียนให้การสนับสนุนบุคลากรที่จะดำเนินการพัฒนางานวิชาการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และการจัดให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับชุมชนบุคคลและหน่วยงานอื่นในการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับชุมชนและหน่วยงานอื่น การรายงานผลการปฏิบัติงานต่อเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่าง

ต่อเนื่อง และ โรงเรียนได้มีการวางแผนและติดต่อประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งภายในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ คือ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ โรงเรียนได้มีการวางแผนและติดต่อประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างเป็นระบบ การสนับสนุนโรงเรียนเป็นศูนย์ในการจัดประชุมร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่น การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งภายในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น โรงเรียนให้การสนับสนุนบุคลากรที่จะดำเนินการพัฒนางานวิชาการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และการจัดให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับชุมชนบุคคลและหน่วยงานอื่นในการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อแรก คือ โรงเรียนได้มีการติดต่อประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การรายงานผลการปฏิบัติงานต่อเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง และ โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับชุมชนและหน่วยงานอื่น การประสานงานเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และ โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอต่อการดำเนินงานประสานติดต่อกับหน่วยงานอื่นและหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นระบบ

4. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และด้านงานประสาน ราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ด้านงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน และด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3

5.1 ด้านการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

ควรส่งเสริมโครงการและกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้เป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญและตระหนักถึงการบริการแก่ชุมชนอยู่บนพื้นฐานของความพร้อมและความจำเป็น นอกจากนี้ควรส่งเสริมการอบรมด้านอาชีพและความรู้อื่น ๆ แก่ประชาชนในชุมชน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

5.2 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ผู้บริหารควรจัดและเข้าร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น และจัด

กิจกรรมประชาสัมพันธ์ขอรับการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากองค์กรภาครัฐเอกชนหรือองค์กรอื่น ๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

5.3 ด้านงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

ควรส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกด้านออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน

5.4 ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

ควรจัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นรายเดือนหรือตามโอกาสอันสมควร ควรเชิญตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุมฟังรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกภาคเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในทางที่สร้างสรรค์

5.5 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่หน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

5.6 ด้านงานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

ควรจัดทำแผนเพื่อติดต่อประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างเป็นระบบ กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่การศึกษา และพัฒนาระบบการสื่อสารและสารสนเทศภายในสถานศึกษาให้ทันสมัยเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

อภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 มี ข้อค้นพบที่น่าสนใจซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย 3 ด้านแรก คือ ด้านงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ด้านการ
 ประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับปาน
 กลาง 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานประสานราชการกับเขต
 พื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ด้านการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอก
 ระบบและตามอัธยาศัย ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจ
 เนื่องจากการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นงานที่สถานศึกษา
 และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานจึงเข้าใจในภาระงานและบทบาทหน้าที่ของ
 ตนเองเป็นอย่างดี จึงทำให้ระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงาน
 ประสานราชการกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และด้านการส่งเสริมและ
 ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจจะ
 เป็นเพราะว่า กรอบการดำเนินงานเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการที่จะก่อให้เกิดความ
 คล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยอาศัยหลักการประสานงานซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและ
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจจะเน้นว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง
 เป็นเรื่องที่อยู่ไกลตัว มองไม่เห็นการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และการดำเนินงานของ
 สถานศึกษานอกจากภารกิจการบริหารสถานศึกษา 4 กลุ่มงานแล้วนั้น ส่วนใหญ่จะต้อง
 ดำเนินการตามข้อกำหนดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงส่งผลให้มีความคิดเห็นอยู่ใน
 ระดับปานกลาง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญชู แก้วเกลี้ยง (2545 :
 บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์
 ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่าบทบาทของ
 ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้
 วางแผนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้มอบหมายงาน โครงการแต่ละ
 งานให้ครูรับผิดชอบ มีการประชุมครู กรรมการ โรงเรียน เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการพร้อม
 ให้ความรู้ความเข้าใจครู หน้าที่ที่รับผิดชอบ สนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณให้ปฏิบัติงาน
 ตามแผนงานมีการติดตามผลประเมินการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้งานที่ปฏิบัติมาก
 ได้แก่การให้ชุมชนใช้ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ การให้บุคลากรร่วมมือกับชุมชนพัฒนาชุมชน
 การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรม การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กรรมการ โรงเรียนเพื่อ
 รับทราบแนวทางการจัดการศึกษา ร่วมป้องกันโรคติดต่อและสารเสพติด การจัดกิจกรรมสร้าง
 เสริมความสามัคคี การขอสนับสนุนแรงงานชุมชน และการจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์งาน
 กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระวี เถตาไผ่ (2545 :

บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับมากในงานอาคารสถานที่ รายการที่จัดอยู่ในระดับสูง คือ การพิจารณาตัวแทนชุมชนเข้าเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การช่วยกิจกรรมของนักเรียน การจัดซื้อจัดจ้างในโรงเรียน การเข้าร่วมตัดสินใจในกิจกรรมวันสำคัญ และการเข้ามาใช้ประโยชน์ในอาคารเรียน สนาม และอุปกรณ์ต่าง ๆ

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานการสอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างก็มีภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบแตกต่างกัน มีพื้นฐานการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเรนทร์สุนัย ชัยศิริ (2546 : 188) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่าปัญหาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาภายนอกโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้าน วิชาการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านกิจการนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นมากกว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย และดำเนินงานประสานราชการกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญกับงานทั้งสองด้านนี้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะการติดต่อประสานงานที่ดีจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เกิดความคล่องตัว และสำเร็จด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ถ้าหากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แล้วจะทำให้ทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน โรงเรียนก็จะไม่แยกจากชุมชน ทุกฝ่ายสามารถดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันได้ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จในที่สุด ดังนั้นผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับงานด้านนี้อย่างเต็มที่ซึ่งจะทำให้งานพัฒนาการศึกษาประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานให้บริการแก่ชุมชน และด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานอยู่ในระดับมากซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา จึงควรทำการวิจัย ดังนี้

2.1 ควรพัฒนางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในลักษณะการส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน

2.2 ควรศึกษาความต้องการของชุมชน โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่าต้องการให้สถานศึกษาดำเนินการอย่างไร มีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอย่างไรเพื่อจะได้ข้อเสนอเทศในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน